

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt.
Félévre 2 frt.

Hirdetések soronként 10 kr.

Mindenmely közlemények a szerkesztőhöz intézendők.

20-dik sz.

Megjelen minden hó 1-én és 15-ikén.

Megrendelhető minden postahivatalnál és a szerkesztőségénél R.-Palotán vagy Budapesten az állatorvosi tanintézetben.

MÁSODIK ÉVFOLYAM.

VETERINARIUS

állatorvászati, állategészségügyi, tenyésztési s állattartási szakközlöny.

Felelős szerkesztő és tulajdonos: Nádaskay Béla, tr; társszerkesztő: Varga Ferencz, tr.

Tartalom: Állatorvos-törvényszéki esetek. Közlik: Dr. Szabó Alajos és Czakó Kálmán tanárok. (II. Folytatás). — Kisebb közlemények. — Különlélek.

Állatorvos-törvényszéki esetek.

Közli dr. Szabó Alajos tr.

(II. folytatás.)

I.

Tekintetes igazgatóság!

Becsés felhívása folytán zerencsém van z.....
...j.....i lakosnak állategészségügyi kihágás miatt III-ad fokban lett elmarasztaltatása ellen beadott felterjesztése ügyében, a velem közlött erre vonatkozó összes ügyiratok visszacsatolása mellett tiszteletteljesen következőleg nyilatkozni:

Tényállás.

.. z, j i birtokos és szeszgyár tulajdonosnak már 1877-ben márczius 22-én két takonykóros lova hatóságilag irtatott ki, és így nem volt előtte ismeretlen, hogy a takonykór, vagy erdélyi tájnéven a szapornicza létezik, és hogy az ragályozásánál fogva nemcsak az állatokra, hanem az emberekre nézve is egyiránt igen veszélyes betegség.

Ezen előzmények daczára .. z ... nem okult előbbeni kárán, s a reá következő évben, vagyis 1878-ban, midőn öt kocsisa figyelmeztette, hogy mind a 3 lova taknyoz, nem hivatott állatorvost, se a betegedést a hatóságnak be nem jelentette, hanem maga fogott a gyógyításhoz s a kocsisnak meghagyta, hogy adjon a lovaknak tormát, mert azok kehesek.

Ugy látszik ezzel csak palástolni akarta a bajt, mert időközben igyekezett mind a három lován túladni. Ezek közül a pej lován 1878-ik évi január 25-én adott túl, a két szürkét pedig január 29-én adta el. Együttal mint a tanuvallomásból kitűnik, a zablákat és tartólánczokat kocsisának adta át azért, hogy azokat az ottani kovácscsal égettesse ki, mit ez teljesített is; azután pedig a kocsis által azokat még meg is zsúroltatta.

A. pej lovat a közjegyző J . . . P . . . neje, született . . . z a január 25-én hozatta el . . . z . . . -j . . . tól.

A midőn a lovat J . . . udvarára bevezették, B . . . I . . . J . . . kocsisa észrevette, „hogy a lónak az orrából foly a takony,” mire ő gazdáját is figyelmeztette, de J . . . körjegyző reá rivalkodott, s ildomtalan szavakba fakadt ki; valószínűleg, hogy a bajt elpalástolja; mert mint második kocsisának A . . . I . . . vallomásából kitűnik, a mint ezen vak pej lovat . . . z . . . j . . . től J . . . hoz hozták, ő „azt azonnal egy kis szűk állásba az ökor istállóba kötötte,” s neje azonnal igyekezett azt eladni s vevőket kerestetett.

A többi vevő közül G... M . . . azt vallja, hogy ő 1878. január 24-én tartott országos vásár után körülbelül egy hétre, (tehát a ló elhozatala után 4 napra) S . . . től J . . . néhoz ment, s a szóban lévő lovat az istállóból kivezette ; de miután észrevette, hogy annak az orrából a szapornicza foly, azt mondta, hogy egy félfertály szalonkért sem kell neki a ló, — s azzal elment.

Midőn több kísérlet után sem sikerült J . . . nének lovát eladni, végre S . . . S . . . cigányt hivatta el ... falváról, s annak adta el 1879. február 23-án 12 frtért, még pedig, csakhogy megszabaduljon a lótól, hitelbe.

Az eladás J . . . né nevében történt, mert mint magát a körjegyző J... a szolgabíró előtt felvett jegyzőkönyvben kifejezte, ő ezen lovat nem is látta, maga „nem gazdaskodik,” mert a hivatalával túl van foglalva. A 12 frtról szóló kötelezvényt azonban mégis J . . . állította ki, melyben a többek közt e következő pont fordul elő : „Eladó úrnő (J . . . né) pedig szavatosságot, jótállást nem vállal a megvásárolt lónak sem belső, sem külső hibáiról, miután megvevő S . . . S . . . kovács annak minden tekintetben szemmel látó tanúja és ismerője.”

S . . . a kötelezvény aláírása után a lovat átvette, s midőn a lóval a kapun kiment, J... né még akkor is utána kiabálta: „hogy a lónak akármi baja legyen avagy történjék, oda S . . . vissza a lovat ne vigye, mert nem ismeri el.

S . . . nek végre sikerült a február 23-án vett lovát

. . . falvi lakos S . . . M . . . nak márczius 8-án eladni 13 frt és 2 font sertéshúsért (36 kr.).

A márczius 12-én megejtett lóvizsgálat alkalmával azonban a vizsgáló bizottság S . . . lovát letartóztatta, felügyelet alá helyezte, s az utóvizsgálat megtartásánál ápril 2-án mint idült takonykórban szenvedőt kiirtatta.

A két szürke lovával . . . z . . . j . . . következőleg bánt el:

1878-ik évi január 29-én . . . z . . . a hozzá adósságtörlesztés végett jött . . . i K . . . B . . . dolga elvégezte után felkérte, „hogyan neki két ló van eladó és azokat

szerezné el." K . . . és a vele ról szeszért jött

U . . . I . . . az alkut . . . z . . . vel megkötötték s a lovakat megvették oly feltétel alatt, hogy „ . . . z . . . j . . . felel a lovaknak minden belső hibájukról."

A jóhiszemű vevők a lovakat elvitték haza, rendesen takarították, s következőzén a p . . . i sokadalom, elvitték azokat B . . . be. A mint február első napjaiban ott megérkeztek, a lovakat megnézte egy ismerős kocsis s azt mondotta, „hogyan azokkal takarodjanak el, mert azok a lovak szaporniczások." Erre a nevezettek azonnal hazamentek s a lovakat vissza akarták adni, de . . . z . . . j . . . nem vette vissza s azzal biztatta: „hogyan a lovak nem szaporniczások, hanem csak kehesek." Ez alkalommal megjegyezte, hogy a K . . . lovában lehet valami, de az U . . . é tiszta.

Következőzén a hivatalos lóvizsgálat, márczius 12-én a vizsgáló bizottság mind a két lovat mint taknyosságra gyanusát letartóztatta. Ezek közül a K . . . é márczius 26-án elhullott, még pedig a megyei állatorvos által felvett bonczleleti jegyzőkönyv szerint, idült takonykórban és bőrféregben. Az U . . . lovát ápril 23-ig felügyelet alatt tartották, s ekkor a további zárlat alól felmentették. Azonban június 23-án bejelentették, hogy U . . . említett lóva taknyos, s annak megvizsgálására június 27-én . . . kiszállt megyei állatorvos a lovat már elhullva találta, s véleményezése szerint a ló takonykórral szövődött bőrféregben hullott el.

Ezen előzmények alapján a járás szolgabírája . . . z j . . . t, ki tudva takonykóros lovakat adott el, az 1859-ik évi 32592. sz. m. belügyminiszteri rendelet 70—71. §§-ai ellen szándékos mulasztás elkövetése miatt a i szegények pénzalapjának javára 50 frt pénzbírságra és az okozott költségeknél 15 frt 15 krbani megtérítésére marasztalta el, s a károsultakat határozata alapján . . . z j . . . al szemben a rendes törvény útjára utasította.

. . . z j . . . ezen szolgabírói elmarasztalás ellen a megye alispánjához folyamodott. A megye alispánja, mint másodfokú hatóság által az első bírói végzésnek a bírságra vonatkozó része 25 frtra szállított le. Ezen határozat ellen vádlott a megyei közigazgatási bizottsághoz folyamodván, utóbbi által az alispáni végzés feloldásával az első bíróságé — indokainál fogva — teljertartal-

múlág helybenhagyatott, s így az ügy harmadfokulag is eldöntetett.

Vádlott azonban e határozattal sem nyugodván meg s fellebbezést nyújtott be, melyben az előbb említett hatóságoknak a nm. belügyminiszterium által leendő felülvizsgálatát és megváltoztatását kéri. Indokaiban főleg arra fekteti a fősúlyt, hogy az erdélyi részeken hatályban lévő osztrák polgári törvénykönyv 925. §. 3-ik pontja szerint az eladott 3 lóért őt a felelősség csak 15 napig terheli; ő pedig eladta a lovakat 1878. január vége felé, s ezek közül a K . . . nak átadott szürke ló márczius 26-án hullott el; a J . . . nének átadott pej ló ápril 2-án irtatott ki; az U . . . nak eladott szürke ló pedig csak június 27-én hullott el, s e szerint a szavatossági határidőn túl.

A nm. belügyminiszterium ezen ügyet a földmivéls-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak engedte, átilletékes elintézés végett, mely azt szakvéleményezés végett a m. k. állatorvosi tanintézet igazgatóságának adta ki.

Véleményezés.

Tekintve, hogy . . . z j birtokos és szeszgyártulajdonosnak már 1877-ik évi márczius 22-én hatóságilag két lóva irtatott ki takonykórban, és így előtte ismeretlen nem lehetett; mi abból kitűnik, hogy a mint e betegség jeleit lovain észrevette, azonnal az egész lóállományán túladott, sőt még a lovaktól visszamaradt zablákat és tartólánczokat is a kovácsnál kiégettette és lezsúroltatta;

tekintve, hogy a . . . z . . . által eladott lovak — az eladó saját bevallása szerint — már az eladás előtt is betegek voltak, s ő azt a hatóságnak be nem jelentette; sőt midőn már a lovak a tanúk vallomása szerint nemcsak fertőzve voltak, hanem azokon a betegség felismerhetőleg is látszott, azokat el is adta;

tekintve, hogy tudva befertőzött lovakat adott el, s ez által ezen veszélyes betegséget nem törekedett kiirtani, hanem képes volt a vidék egész lóállományát a befertőzés veszélyének kitenni, csak hogy a megbetegedett lovai értékének egy részét megmentse ;

tekintve, hogy ez által a fenálló állategészségügyi szabályok ellen oly áthágást követett el, mi által polgártársai tetemes megkárosítás veszélyének voltak kitéve, s így szándékos mulasztást követett el;

tekintve, hogy a . . . z j . . . által eladott lovak átvételükkor és átvételük után is folytonosan betegek voltak, és hogy a szakértők által jegyzőkönyvileg be lett bizonyítva, miszerint ezen lovak idült takonykór és bőrféregben szenvedtek, s közülük kettő ezen betegségben elhullott, egy pedig kiirtatott;

tekintve, hogy a takonykóros lovak több hónapig is élélhetnek, míg végre tökéletesen kimerülnek és elvesznek;

tekintve végre, hogy az osztrák polgári törvénykönyv 925. §. 3-ik pontja az eladót a vevő irányában az átadás napjától 15 napig teszi szavatossá a gyanús orrtakár vagy takonykórnaál; vagyis, ha a vevő a vétel napjá-

tól számítva a 15 nap keretén belől azt veszi észre, hogy a vett lova gyanus orrtakárban vagy takonykórban szenved, a törvény értelmében fel van jogosítva azt az eladónak visszaadni, anélkül, hogy kénytelenítették bizonyítani azt, miszerint az általa vett ló az eladónál már az átvétel előtt is beteg volt, mert ezt a törvény már feltételezi. Ellenben ha a vevő ezen törvényt szabta 15 napon belül nem veszi észre a bajt, csak később, azért a joga nem vált érvénytelenné a viszkeresetre; de már ekkor bizonyítás által köteles kimutatni azt, hogy az általa vett ló csakugyan már az eladás előtt is az eladónál beteg volt. De a fennforgó esetenél nincsen szükség bizonyítani azt, hogy a . . . z j . . . lovai már az eladás előtt is betegek voltak, mert ő azt — a felvett jegyzőkönyv szerint — maga is elismerte. Ennélfogva . . . z . . . az osztrák ptörvénykönyv idézett §-a nem menti fel sem a vevő, de még kevésbé a közigazgatási hatóság irányában sem a felelősségtől.

Ezen indokoknál fogva s az ügyiratokból szerzett meggyőződés alapján szerény véleményem odajárul, miszerint . . . z j . . . csakugyan állategészségrendőri kihágást követett el; miért is . . . z j . . . a közigazgatási bizottság harmadfokú határozata elleni felfolyamodványa elutasítandó, s *legalább* is 50 frtnyi bírsággal sújtandó volna.

Ez alkalommal kötelességemnek tartom egyúttal a fentebb elősoroltak alapján az illető hatóságok figyelmét *J . . . P . . .* körjegyző eljárására is felhívni, kinek mint hatósági közegnek szigorú kötelessége az állategészségi rendszabályok megtartása felett örködni; s ő e helyett saját érdekét a közérdek fölébe emelvén, szintén képes volt mint . . . z j . . . az ettől vett takonykóros lovát — habár potom áron is — neje neve alatt eladatni, s így a fennálló állategészségügyi rendszabályok ellen szándékosan vétetni, mit nézetem szerint ignorálni nem lehet, s *J . . . P . . .* körjegyző vagy illetőleg annak neje szintén felelősségre vonandó volna a fennálló állategészségügyi rendszabályok áthágása miatt.

Kelt Budapest 1879. szept. 27.

Dr. Szabó.

II.

Közli *Dr. Czako* tnr.

Tekintetes Tanári Testület!

A i kir. járásbírótság f. évi február 16-án 266. sz. a. kelt átiratával *Z . . . A* felperesnek *P . . . B . . .* ellen indított perében, az ügyiratok mellékletével, a m. kir. állatorvosi tanintézetet szólította fel véleményadásra. Ezen ügy nekem adatván ki véleményes jelentés-tétel végett, van szerencsém róla a következőkben referálni.

Z . . . A . . . 1878. szeptember 13-án egy pár 4 éves ökröt vásárolt *P . . . B . . .* től, ki a jelen perügyben mint alperes van megnevezve. Az egyik ökr ugyanazon évi szeptember 27-én húgyvisszatartás miatt állatorvosi

kezelés alá bocsátott, s miután három napig siker nélkül gyógykezeltetett, az új tulajdonos azt az állatorvos tanácsára mézárósnak adta el levágás végett. Bonczolásnál a húgycsőnek S alakú görbületében egy mandulamag terjedelmű, rendetlen kúpalakú, hegyes csucsockkal bíró, aransárga, fémfényű követ találtak, melyet ezennel van szerencsém bemutatni. Egyszersmind a húgyszervek, az állatorvos szavai szerint „nagyban desorganisálva voltak.”

Most a felperes mint vevő kárpótlást követel az alperestől mint eladótól, állítván, hogy az utóbbinak tudomással kellett birnia az ökr betegségről, miután a húgykő, az állatorvos tanúsítása szerint a vétel idejénél, sokkal régibb keletkezésű. Ezzel szemben az alperes 3 tanúval bizonyítja, hogy az ökr az ő birtokában 2 évig volt, és ezen két év alatt a folytonos használat mellett sem mutatkozott rajtuk soha legcsekélyebb baj sem.

A két peres fél többi érveit és ellenérveit nem sorolom elő, minthogy ezek megítélése a bíró hatáskörébe tartozik.

Végre a felek abban egyeztek meg, hogy a kir. járásbírótság útján intézetünk véleményét kéri ki ezen ügyben, jelesül pedig a következő kérdésekre nézve :

1. Milyen régi képződésű lehet a kérdéses húgykő ?

2. Okozhatta volna-e ez az állat elhullását ?

3. Ha igen mennyi idő alatt ?

4. Tudhatta-e az eladó ezen betegséget az eladáskor?

Ezen kérdésekre a következő feleletet vagyok bátor javaslatba hozni:

ad 1. Mindenek előtt meg kell jegyeznünk, hogy a húgycsőben kövek nem szoktak képződni, hanem az ott talált kövek vagy a húgyhólyagból, vagy ezen at a vesékből jutottak oda. Az előttünk fekvő húgykő a vesék egyikében képződött, mert egyrészt a hólyagban nem szoktak ilyen idomú, színű és fényű kövek képződni, hanem igen is a vesékben, másrészt pedig ez a kő meglehetősen mutatja egy vesekhelynek az alakját. Az ilyen kövek a vesében oly lassan képződnek, hogy több hónap telik el, míg egy kő szervesen materialéjának rétegenkénti lerakódása folytán csak lencse nagyságra is megnövekszik. Ez a kő tehát legalább is több hónapos. Egészen más kérdés azonban, hogy mióta volt fennakadva a húgycsőben ? Erre azt mondhatjuk, hogy csak néhány nap óta, és pedig egy hétnél nem hosszabb idő óta; mert ilyen esetben az állatnál a húgyrekedés veszélyes tünetei csakhamar és feltűnően mutatkoznak, úgy hogy a tulajdonos a gyógykezeléssel, ha ezt egyáltalában megakarja próbálni, egy hétig nem várhat.

Ad 2. Hogy okozhatta volna-e ezen kő az állat elhullását? erre okvetlenül igennel kell felelnünk, mind a theoria, mind a tapasztalás bizonyítékai szerint. Ha a kő a húgycsőből ki nem ürülhet, ennek lumenjét pedig úgy elzárja, hogy tökéletes húgyrekedés következik be, akkor az állat életét csakis egy sikeres sebészi műtét mentheti meg; ilyesmi azonban a gyakorlott operateurök, sőt sok-

szor még a szükséges műszerek hiánya miatt is, faluhe-lyen oly ritkán vihető ki, hogy hirneves szakferfiak is in-kább ajánlják ilyenkor a marhának levágatását.

Ad 3. A húgycsőnek illetén eldugulása folytán létre-jött húgyrekedés eltarthat 4—5 napig, ritkán valamivel tovább, míg bekövetkezik a hólyagrepedés, mely az ily betegségnek leggyakoribb következménye. A hólyagrepé-dés halálos kimenetelű hashártyagyúladást von maga után, mely szintén eltarthat, mielőtt a halál beállna 4—5 napig, néha 8—10 napig is, sőt fel van jegyezve egy eset, midőn 18 napig tartott. Ez azonban mindenestre kivételnek te-kintendő. A húgyrekedés ritkább következményei, u. m. a hólyag elüszkösödése, vagy az u. n. húgyvérűség, szin-tén mindig halálhoz vezetnek, még pedig hamarabb, mint a hólyagrepedés. Tehát a kérdéses kőnek a húgycsőbe tör-tént beékelődése következtében akár hólyagrepedés, akár elüszkösödés, akár pedig húgyvérűség lépett volna fel, a halál 1—2 hét alatt beállt volna; — későbbben csak kivé-telekpen.

Ad 4. Azon kérdésre : tudhatta-e az eladó ezen be-tegséget az eladáskor ? azt felelhetni, hogy egy ilyen kő a vesében nem szokott feltűnő bántalmakat okozni, az pe-dig épen nem gondolható, hogy ennek a kőnek a vesében való jelenlétéről olyan egyénnek, a ki nem szakértő, tudomása lehetett volna. A hólyagba jutva szintén nem okoz feltűnő bajt egy ilyen nagyságú kő, hacsak a húgycső be-járatát el nem zárja; ha pedig már egyszer elzárja, akkor már úgy tekinthető, mintha a húgycsőben magában volna fennakadva, s akkor már a húgyvisszatartás, mely miatta bekövetkezik, nem is szűnik meg többé, úgy, hogy ezt az eladott állaton a vevőnek mindjárt az első napokban észre kell vennie. Miután pedig a felperes a vétel után két hét múlva hivatott állatorvost, ebből az következik, hogy a vétel utáni legelső napokban még nem volt a kő a húgy-csőben, mi annyival inkább gondolható, mert különben az állat (a megelőző ad 3. pontban mondottak szerint) már az állatorvosi kezelés, vagyis szeptember 27-ike előtt el-hullott volna.

Röviden összefoglalva tehát a mondottakat, a hoz-zánk intézett főbb kérdésekre nézetem szerint azt fe-lelhetjük, hogy a beküldött húgykő az ökor megvétele óta lefolyt időnél sokkal régibb képződésű, de a húgycsőben csak pár nap (talán 4—5 nap) óta volt fennakadva, az-előtt a hólyagban s még előbb a vesében volt, hol eredetileg képződött. Ennélfogva az eladónak arról még nem lehetett tudomása, mert mindaddig nem okozott a kő fel-tűnőbb változást, míg a húgycsőbe nem ért; miután azon-ban egyszer ide jutott s itt fennakadt, ekkor már legfő-lebb 2 hét alatt levágatás nélkül is az állat halálát idézte volna elő.

III.

Tekintetes Tanári Testület!

A nm. földm., ipar- és kereskedelmi m. k. ministe-rium, f. é. október 29-én 22170. sz. a. kelt rendeletével,

egy bonczolati jegyzőkönyvet küldött át az intézeti igaz-gatószámhoz felülvizsgálat céljából. Ezen bonczjegyzőkönyv nekem adatván ki véleményes előadás végett, van szeren-csém arról a következőkben tenni meg jelentésemet.

... h . . . állatorvos, . . . s g i birtokos-nak takonykór gyanújában állott lovai közül egyet — mi-után ennél a kórismét csakugyan takonykórra tette, — kiirtott s a kórisme helyességének földerítése céljából fel is bonczolt. A július 24-én végzett bonczolatlán szeptember 5-én Budapesten kiállított jegyzőkönyv (for-dításban) így hangzik:

„*Bonczolati jegyzőkönyv.*

Egy 7 éves, 16 markos, jól táplált, élénk véralkatú herélt pej ló, bőrféreg és takonykór miatt lett kiirtva.

Külvizsgálat. A köztakarón a jobb csipőtájon egy mogyoróterjedelmű, a nyakon és állalatti tájon 4 újkraj-zárterjedelmű fekélyfelület volt jelen.

Belvizsgálat. Az orrsövény jobb felén két babnagy-ságú, bal felén 5 félkrajczárnagyságú takonykóros fekély találatott.

A Highmorféle ürek, orrkagylók, agy és gerinczagy rendesek.

Epicrisis. A bonczolat azt mutatta, hogy a kórisme egészen helyesen van megállapítva."

Az itt közölt bonczolelet alapján lenne most eldön-tendő, hogy az élő állaton tett kórisme helyes volt-e vagy téves. Azonban, sajnos, e bonczjegyzőkönyv annyira hiá-nyos, miszerint ebből biztos kórismét állapítani meg, nem lehetséges. A bonczolatot végzett állatorvos ugyanis, a helyett, hogy a hullában talált elváltozásokat objective leirta volna, a *külvizsgálatnál* csupán fekélyekről szól, a nélkül, hogy azok széleiről, alapjáról, váladékaról s egy-átalában azok kinézéséről említést tenne; annál kevésbbé emlékszik meg a közeli nyirkedények és mirigyek állapo-táról. Ezen fekélyek száma és helye valószínűvé teszi ugyan, hogy ezek csakugyan takonykóros, u. n. bőrféreg-fekélyek voltak, de e két tényezőn kívül nem is szól aztán a mellett semmi egyéb körülmény. Már pedig, ha tekin-tetbe vesszük, hogy elhanyagolás és némi tisztátlanság hozzájárulta a legközönségesebb s másként egészen jóin-dulatú bőrsebeket is fekély kinézésűekké teheti, s ha meg-engedjük azon lehetőséget, hogy ily fekélyek keletkezésére erőművi okok is szolgálhatnak alapúl: épen nem állíthat-juk biztosan, hogy a talált fekélyek valóban takonykóro-sak voltak, főleg miután a bonczjegyzőkönyvben egyetlen jellemző tünet sincs erre vonatkozólag felhozva. A *belvizs-gálatnál* pedig a talált rendellenességekről csupán annyit jegyez meg a nevezett állatorvos, hogy az orrsövény jobb felén 2 babnagyságú-, s bal felén 5 félkrajczárnagyságú takonykóros fekély találatott, — egészen figyelmen kívül hagyván azok kórbonczolati tulajdonságait, nemkülönben a közelükben netán jelen volt göcsöket és megvastagodott nyirkedényeket, mint szintén az orrüregben foglalt vála-dékot is. Nem tesz említést továbbá a homloköbölről, nem a gége, légsző, tüdők s a megfelelő nyirkmirigyek állapo-

táról sem; a többi zsigerekről természetesen annál kevésbé. Csupán az agyról és gerinczagyrról jegyzi meg, hogy rendesek, amin épen nincs okunk kétkedni, csakhogy nehezen érthető, miért vizsgálta volna meg ezen szerveket akkor, midőn az ily esetekben sokkal fontosabb s egyébként is sokkal könnyebben hozzáférhető mell- és hasüri zsigereket figyelmen kívül hagyta. — Föltéve, hogy a bonczjegyzőkönyvben nem érintett kísérő jelenségek nem is voltak jelen, ezen esetben az orrsövényen talált állományvesztések egyszerű hurutus fekélyek lehettek, minden takonykóros jellem nélkül.

Az imént előadottakhoz képest a felúlvéleményezési kórismét következőleg vélném formulázhatni:

Valószínű ugyan, hogy a . . . h . . . állatorvos által f. é. július 24-én felbonczolt . . . s . . . féle . . . i ló csak-ugyan takonykóros volt; több biztossággal azonban ezt, a bonczjegyzőkönyv hiányossága miatt, csak akkor lehetne állítani, ha az ugyanott takonykór gyanújában állott többi lovakon is hasonló tünetek (fekélyek a bőrön és orrban) voltak észlelhetők.

Dr. Czako Kálmán,
ny. r. tanár.

Kisebb közlemények.

Bárzsingrepedés kutyánál, Spiroptera sanguinolenta álcák miatt.

Folyó év márczius hó 6-án a főváros 1. és 2-ik kerületi állatorvosa által rendőrileg egy nagy kutya hullája küldetett be az intézetünkbe bonczolás végett. Az élő állaton észlelt kórtünetek az illető szakértő szerint igen bonyolódottak voltak, úgy hogy azokból a kórisme megállapítható nem volt, azonban miután a kutya harapási vágyat is mutatott, s elhullása előtt rövid idővel tulajdonosa nejét igen erősen megharapta, gyanú támadt annak veszettségi állapotára. A kór kiderítése céljából a hulla ugyanaz nap felbonczoltatott, s azon a belvizsgálata által következő változásokat találtunk:

A gőg és légső nyákhártyája középvértartalmú. A légsőben és hörgőkben habzó savó. A mellüregben mindkét oldalt egy-egy liternyi vörösös barna, kisebb-nagyobb mállékony rostonyaczfatokkal kevert folyadék. Ezen rostonyaczfatokban nagymennyiségű szőr s ezenkívül még néhány 4 egész 7 ctmnyi hosszú, vörös színű, fonálidomú és összepödrödött testtel bíró élődsi u. n. Spiroptera sanguinolenta álcza is látható. A mellürben továbbá a folyadék között kisebb-nagyobb csontdarabkák, burgonyahaj és egy szőlőszem is találtattak. A tüdők lebenyei között a bárzsing tájon egy tyuk lábvégének levált felhámja a körmökkel együtt, sok éles szélű és hegyes csontdarabka s néhány Spiroptera sanguinolenta észlelhető. A fal, úgyszintén a tüdői mellhártya is mindenütt vérdús, nagymennyiségű köles- egész kendermagnyi vérömlenyekkel tarkázott, nagyrészt bágyadt fényű, helyenkint azonban fénytelen s 1—3 mmnyi vastag, némileg hártyszerű, könnyen levonható rostonyás izzadmánnyal borított. A

tüdők összenyomottak, ránczos felületűek s metszfölszínükről véres habzó savó vonható le. A szivburokban kevés vörösös savó. A sziv ürében sok alvadt vér. A szivbillentyűk épek. A bárzsing falának alsó vége, a rekeszizomtól 1 ctmnyi távolságra, egy 4 ctmnyi tátongó, czafatos és vérrel beszűrődött szélű haránt repedést tüntet fel, mely nyíláson át, az ezen repedéssel átellenben lévő bárzsingfal nyákhártyáján egy galambtojás nagyságú, tömött tapintatú, kúpalakú, csúcsával a repedés felé irányított daganat észlelhető. Ezen daganat csúcsán két kendermag nagyságú kerekded nyílás látható, melyek egyikén át egy Spiroptera sanguinolenta álcza összepödrödött testének egy kis része nyúlik ki, másik része pedig az ezen daganat belsejében lévő és sárgás, némileg túroszerű tömeget tartalmazó üregben rejlik. E tájon a bárzsing fala a daganat nagyságához képest ki van tágulva, s a daganat csúcsának megfelelőleg megvékonyodva, míg a daganat fölött 5 ctmnyi terjedelemben a bárzsingfal nagyfokú tölcészerű kitágulást, megvastagodást és kevés vérbőséget mutat. A gyomorban összerágott tyúkvégtagsontok hegyes végű és éles szélű darabkái, kevés folyadék és gáz. A gyomor nyákhártyája középvértartalmú. A vékonybelekben kevés tápnya, nyákhártyájukon néhány echymosis. A vastagbelekben törkölylyel kevert föld, nyákhártyájuk középvértartalmú. A máj elszívósodott. A lép és vesék középvértartalmúak.

Tekintettel a talált kórbonczi változásokra, a halál oka következőleg magyarázható meg:

Tudvalevőleg a Spiroptera sanguinolenta álcák a kutya bárzsingjának (ritkábban a gyomrának) nyáktüszőiben tartózkodnak, s ezen tüszők a bennük lévő élődiék által gyakorolt izgatás folytán túltengnek s kisebb-nagyobb daganatokat képeznek, melyek aztán különféle zavarokra adhatnak okot.

A jelen esetről talált Spiroptera álcák által előidézett daganat az élődiék folytonos izgatása miatt mindinkább nagyobbodott, s ez által a bárzsing üregét kisebbitette. A bárzsingnak a daganat táján és e fölött történt kitágulása, a természet törekvése által, a tápszereknek a gyomorba juthatása végett jött létre. Azonban a bárzsing fala, a folyton növekedő daganatnak a csúcsával reá történt nyomása miatt ezen helyen elsovadt, s ürege is folyton szűkebbé vált. A mellürben és a gyomorban talált hegyes és éles szélű csontdarabkák pedig a megszükkült bárzsingon való átjutásuk alkalmával, a már úgyis megvékonyodott s e miatt kevesebb ellentállási képességgel bíró bárzsingfalat sértették s a daganattal egyidejűleg nagyobb fokú nyomást gyakoroltak rá. Ennek folytán a bárzsing még erősebben kitágult, minek következtében a fala megrepedt. Ez megint okul szolgált a tápszereknek és a Spiroptera sanguinolentáknak a mellüregbe való juthatására, hol azok nagy fokú és kiterjedt két oldali mellhártyalobot idéztek elő, mely később halálos kimenetelűvé vált.

Sequens Ferencz,
tanársegéd.

Húgykő egy esete lónál, — húgycső-hólyagmetszés, gyógyulás.

Camardi trntól. Közli Dr. Nádaskay.

Camardi a „Medico Veterinario” f. é. 6. füzetében az esetet leírva, mondja: 1879. május 12-én P. G. által (Messinába) hivatott, hol a tulajdonos egy angol fajta, 12 éves lovat vezetett el, mely hólyagvérzésben (urocistorrhagia) már (3 hónapja szenvedett, minek következtében már egészen lesóványodott. Továbbá még közlé, hogy még előbb Fontana tr az említett tünetek alapján megvizsgálva az állatot, diagnosztizálta, hogy a vérzés másodlagos és egy a húgyhólyagban levő kő által okozott.

C. az állatot a műtéthez való minden előkészület nélkül, — az különben is eléggé lesóványodva lévén, — ledöntette s hátára fektette. Ezután a húgycsőbe kutaszt vezetve, mintegy hat centimetryi hosszú metszést tett a gáttáji lágy részekbe közel a végbélnyíláshoz, és ily módon a kutasz végét feltakarta. A műtét ezen első részének elvégzése után a hólyagmetszt bevezeté a sebbe, s azt a húgyhólyag nyakán túlig betolta, s kieresztve annak pengéjét, az eszköz kihúzása közben a hólyag nyakát és a húgycső hagymarészét felhasítá egy, a végbél mellől hátránt vezetett metszés közvetítésével, honnan az arteria bulbosa urethral. s a himtag függesztő szalagainak edényei nem sérthetők (Girard tr ajánlata szerént).

A kutaszt visszahúzva, még kissé tágítá a sebet a gorgérettel, s aztán egy kanalas fogót vezetett be, melyet a hólyagba bocsátott, sikerült neki azzal a követ, nem minden nehézség és fáradság nélkül tetemes nagysága miatt megfogni s a hólyagból kivonni. Az állat a műtét által igen kevés vért vesztett; a beállott visszahatási láz sem nagyfokú sem hosszú tartamú nem volt. Négy napon át az állat vizellete részint a seben át, részint a húgycső kiülésén át ürült ki; azután az 5-dik naptól kezdve mindinkább kevesebb lett a sebnilyáson át ürülő húgy mennyisége, úgy hogy a 18-ik napon az egészen megszűnt. Oly módon behegedvén a seb, a ló a műtét után 18 napra tökéletesen meggyógyult.

Strongilus Gigas szabadon a hasürben.

A „Récueil de Media Vétér.” f. é. febr. havi számában van közölve az eset. — Mégnin tr. az említett s a Nematodákhoz tartozó élődit a Központi állatorvos egyletnek mutatá be; a mely élődit, egy strongilus gigast, egy kísérleti kutyából Ch. Robin tr. szövettani dolgozójában vettek ki. A belféreg 25 Ctm. hosszúságú s egyaránt 25 mmnyi széles, minden részében szép vérpiros színű. Tökéletes szabadon találtatott a hasüreghen, melynek savóshártyája sok helyen izgatott és belövelt, különösen cseplesti lemezén. A vesék, bemetszvé, tökéletesen épek voltak, mi annál figyelemre méltóbb, mivel rendszeren a vesék belsejében fordulnak elő a strongilus gigas-ok; ezen szervben fejlődnek ki, annak tökéletes elroncsolását okozván, s ennek következtében a halált idézvé, maguk is elvesznek.

A strongilus gigas, mint tudva van, ámbár ritka, mégis jól ösmert; nem kizárólagosan a kutya élődie, mert más húsevőkben is, nevezetesen a farkasban és nyusztban; ezekben tisztán kivan mutatva előjövetele; de sokkal ritkábban lóban, disznóban s emberben.

A régi vadászok, kik azt farkas veséjében találták, kigyónak nézték volt, s innen eredt a mese a farkas gyomrában talált kigyóról.

Kutyába úgy látszik kívülről jut, — s mint különös körülmény volt,— a bőr alatt daganatokat képezve, melyek bemetszvé, előjött az élődi. Leblanc az idősebb, háromszor találta azt ily körülmények között. — A strongilus gigas himje 40 ctm., a nőivarú egy meternyi hosszúra nőhet; a legveszélyesebb élődiéknek egyike, melyek ösmertések. —y.

Tejkövek egy tehén tőgyében.

Veille egy 9 éves szép alkotású tehénhez hivatott, mely munkára volt alkalmazva és sohasem volt tejelő sem borjas, csak egyszer ejtvén egy holt magzatot. Már 9 vagy 10 hónap óta jobb oldali tőgye dagadni kezdett, mely daganat elejénte csekély, később terjedelmesebb lett, s két nap óta a beteg csöcsből genyes savós folyadék jött elő. Vizsgálatnál Veille az állatot levertnek találta, járása nehéz, széthelyezett végtagokkal; igen nehezen feküdt le, étvágya hiányzott, kérődzése megszűnt volt. A tőgy felülete rendes, de tapogatás által szemcséket leheté érezni, melyek a nyomásra ellentállnak, de szabadok, egymástól különváltak s mintegy folyadékban úsztak. Hosszanti metszést tévén a beteg csecs alapjától felhágóan mintegy 6 centimetryre mellfelé, egy savós-genyes anyaggal telt ürbe jutott, melyben 22 drb különböző mekkoraságú, mogyoró-gesztenye nagyságú — követ talált, melyek összesen 70 grmmot nyomtak.

(Revue Vétérinaire, 1878. dec.)

—y.

K ü l ö n f é l é k .

Az új állatorvosi tanintézet végre mégis építésre kerül; a mint hiteles forrásból halljuk, egyik ministeri értekezleten valamint a pénzügyi bizottságban is elfogadtatott a terv, mely szerént építtetni fog egy állatorvosi tanintézet a Damjanich- és dohány-utcza sarkán már évek előtt megszerzett telken; mig a mostani állatorvosi tanintézet helyére a műgyetemi palota fog emeltetni. A két építkezés összesen mintegy 750 ezer frtba fog kerülni, mely összeg a jelenleg évenként a műgyetemi helyiségekért fizetett házbérrel (47 ezer frt) fog letörlesztetni.

Állatorvosi Zsebnaptár. A mult évben első folyamban kiadott „Állatorvosi Zsebnaptár” a t. szakközönség részéről váratlan részvétellel találkozá, ifj. Nagel Otto könyvkereskedő ur az 1880-ik évre is kiadja a nevezett naptárt, melynek szerkesztését ismét e lap szerkesztője fogadta el; kinek — a mellett, hogy a szaktársak részéről nyilvánított óhajok is telhetőleg tekintetbe vétettek, —

sikerült ez alkalommal ngys. Tormay és Dr. Zlamál tanácsos urak közreműködésüket is megnyerni, hogy e kitünőségek tollából folyt jeles cikkek által a naptár kiváló becset nyer, felesleges kiemelnünk. A naptár csinos kiállítását a kiadó, ifj. Nagel Otto, minél diszesebbé tenni különösen törekedett. A naptár, mely jövő hóban megfog jelenni — ára 1 ft 50 kr. lesz (pósta porto külön 15 kr.) Előre megrendelhető az „*Állatorvosi Zsebnaptár*” ifj. Nagel Otto könyvkereskedésében (Museum köruton a nemz. színház épületében); hova a pénz is küldendő. Bátorkodunk azon reményünknek kifejezést adni, mely szerint a t. szak-társak a „Naptár” II. évi folyamát legelőnkebb részvétükben fogják részesíteni.

Figyelmeztetésül és óvásul közli a „Közs. Közl.” 2. száma a következő esetet: Bizonyos Bori (ezelőtt Weinmann) János nevű okleveles állatorvos (lakása Budapest, VIII. ker. zergeutca 3. sz. a.) és Pehácsek Ferencz, nyugalmazott cipészsegéd, (lakása: VII. kerület, erdősor) a lapokban azt hirdetik, hogy „*taknyos lovakat*” tudnának gyógyítani, s felhívják a lótulajdonosokat, hogy lovaik gyógyítása végett a szereket tőlük vegyék. Feltalálták-e a „*takonykór*” gyógyítását vagy sem, azt nem tudjuk s ahoz nem is szólunk. De azt határozottan tudjuk, hogy a m. kir. földművelés-ipar- és kereskedelmi ministerium 1879. szept. 3-án 22974. és azon évi szept. 12-én 23816. sz. a. kelt rendeleteiben kijelenté azt, hogy: „Miután az állategészségügy súlyos veszélyeztetése nélkül, semmi szín alatt meg nem engedhető, hogy a nevezettek hirdetésében foglalt gyógykezelés a lótulajdonosok által, lovaikra nézve igénybe vétessék, a vizsgálat megindítását és az illetők megbüntetését elrendelte.” Bori János tehát a m. k. állatgyógyintézet által nem approbált gyógymód jogtalan hirdetéseért a VIII. ker. előljároság által a fenálló állategészség rendőri szabályok és az 1874. XX. törv.-czikk 60. és 61. §§-ai alapján 50 ftt birságban, esetleg tiz napi fogságban marasztaltatott. Pehacsek Ferenczre nézve pedig az iratok a VII. ker. előljárosághoz küldettek. (Ilyesmiért megérdemli az illető állatorvos, hogy nevét a t. szak-társak ismerjék. A szerk.)

Vesztség egy különös esete. A f. é. január hóban Morvaország Boskowitz kerületében fekvő egy birtokon egy ló, 6 hónap múlva megharapatása után, hullott el. A csikó, 2 éves veres szürke, herélt, norfolk-fajta, 1878-ik év junius közepe táján a legelőn veszett eb által lett orrán megharapva, mit csak 24 óra múlva jelentettek be. A csikót a többi lótól azonnal elkülönítették, 4 hónapon át észlelés alatt tarták s miután a betegségnek semmi jelét sem mutatva, mint látszólagos egészséges ismét a közisztállóba bocsátatott. Hat hónap multával azonban egy napon a csikó igen nyugtalan lett, a harapási helyet szüntelen dörzsölte, mire mindjárt elkülönített helyre, egyedül rekésztek a betegistállóba. A csikó gyorsabb érlökést s légzést, rendetlen étvágyat, nehezített ivást mutatott; a vízvedertől visszahúzódott, s kevesebbet és fájdalmasan ürített. Az ajtónyitásra s emberek megpillantásakor sajátságos, — in-

kább kiáltáshoz, mint nyerítéshez hasonló hangokat hallatott; saját ürülékét falta, a fába harapdált s sokat nyálzott. Elhullta előtt fél órával fogcsikorgatást és utóteste benulását mutatta. Az állat 3 nap alatt elhullott; a hulla, hó és fagy daczára, néhány óra alatt felbomlásnak indult. A betegség késői kitörése és gyors lefolyása tesz az esetet érdekessé.

Monatschr. d. Ver. d. Th.

Beviteli tilalom megszüntetése. Az opelni kir. kormány rendeletet bocsátott ki, mely szerint Ausztria- és Magyarország területéről mindennemű kérodzók — a szarvasmarha kivételével — Németországba bevihetők, ha: 1. igazoltatik, hogy az illető állatok elindításuk előtt legalább 30 nappal vészmentes helyen állottak és hogy ezen hely körül 40 kilométernyi távolságban vész nem uralg; 2. hogy a szállítmány vészmentes helyeken át továbbított; 3. hogy a kérdéses állatok a határ átléptekor tisztí állatorvos által megvizsgáltattak és egészségesnek találtattak. A juhoknak porosz területen való átvitele csak oly föltétel alatt van megengedve, ha a szállítás zárt vasuti kocsikban és átrakodás nélkül eszközöltetik. A bádogedényekbe öntött tej, vaj, sajt és hordókban elhelyezett olvasztott fagygyu és a kérodzóktól eredő nyers terményeknek tökéletesen száraz állapotban való bevitele meg van engedve. Hasonlóképen a mosott, erős zsákokba csomagolt gyapju, de csak zárt vasuti kocsikban.

F. H.

A marhavész a legújabb tudósítások szerint Horvátország hat községében kiütött; minek folytán a kereskedelmi minister a Horvátországgal határos megyék hatóságait utasította, hogy Horvátországgal a határzárt azonnal léptessék életbe. Ezen intézkedésről a többi törvényhatóságok is értesítettek.

Ezen alkalommal nem akarjuk elmulasztani azon megjegyzés tételét, mely szerint, ha netán valamely úton hozzánk is betörne a vész, — igen czélszerűnek vélnők az ez idő szerint az állatorvosi tanintézetben tanuló növendékekkel legalább egy vészes helyre való kirándulást rendezni, még pedig legnagyobb részt a kormány költségein. Egy harmadát az úti költségnek a tanuló maga is szivesen viselné, a célra, hogy a marhavészt megláthassa, s arról tapasztalati alapos körképet nyerhessen. A m. kormánynak pedig a kirándulási költségeknek ráháromló részét alig szabadna fontolgatóra venni; mert ha a kiránduláson tanulva csak egy, azon résztvett állatorvos annak idején gyakorlati működése közben adott alkalommal biztosan felismerendi a vészt, s ez által a kellő intézkedéseket bevezetve — annak tovaerjedését meggátolandja — csak egy ily eset által is bőségesen visszapótolva leendne az ily kirándulásra fordított csekély költség.

Az állami ménesek köztudomás szerint a közös hadsereg közegei által kezeltetnek, melyeket a kereskedelmi ministerium fizet. Egy, a kormány által legközelebb az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslat értelmében, ezen ménesek jövőre a honvédség felügyelete alá fognak helyezettetni. De miután a honvédhadsereg ujonczai csak

kéthavi szolgálatidőre soroztatnak be, a ménések felügyelő-közegeit pedig hosszabb ideig szükséges iskolázni, e törvényjavaslat szerint a ménések számárára szükséges csapatkontingens — föltéve, hogy elegendő számú önkéntes nem található — jövőre hivatalból fog három évre besoroztatni. Az ezen szolgálatra besorozottak három évi szolgálatideje kilencz évbe fog számíttatni.

A kontárkodásnak szomorú viszonyaink között valóban — mondhatnók — szükséges voltát volnánk már kényszerülve belátni. Ime a napokban egy emberorvos collegánk megszólít, kérdve valjon melyik állatgyógyászati művet ajánlanám neki? megörvendeztetett a kérdés, gondolván, hogy a t. collega az állatorvosi tudományokat óhajtja tanulmányozni, és legnagyobb készséggel ajánlám neki Dr. Zlamál állatkór- és gyógytanát. De csakhamar bekelle látnom, hogy feltevésomban tévedtem volt, mert a t. Collega kivallá, hogy: a könyv egy *gyógyszerészek* kell, a ki *kényszerítve van állatokat gyógyítani, nem lévén az egész megyében* — Csik m. — állatorvos. — Tudakozódtunk ennek következtében, s azon meggyőződésre jutottunk, hogy van ugyan Csik megyének állatorvosa egy; de mi ez az egész megyére? járási és községi állatorvosok pedig nincsenek, mért? mert fizetésük 150 — 200 és legfőlebb 300 frt, tanult ember pedig nem igen fog akadni minden sanyarú viszonyok közepette sem ily fizetéssel jutalmazott állásra. Hisz az állatorvosi tanintézet lóbetegápolói sokkal többet kapnak, s egy kiválóbb uraság kocsisát fejedelmileg fizeti ahoz képest.

Már most kérjük egy 4000 lélekből álló község nem-e fizethetne fejenként *évenként csak 30 krt* egy hivatalos állatorvos alkalmazására? pedig oly nagy község (Németországban nagy város volna) a jólétnek van oly fokán, hogy *évenként 30 vagy 25 krt marhája javára* ne tudna áldozni.

—x—

Kérdeműlt állatok. Egy Gonesse vidékén (Franciaországban lakó földbirtokosnak az a különös kedvtelése van, hogy az elvénült állatok számára menedékhelyet alapított, melyet nagy szíveséggel mutogat meg a látogatóknak. Van egy 36 éves tehene, 25 éves disznója, 28 éves öze s 40 éves öszvére. A madárvilágból is szép gyűjteménye van, élemedett szárnyasokból. Így egy 12 éves gyöngytyúkjá, 36 éves lúdja; utóbbin már nagyon észrevehető az aggság nyoma. Egy kalitban van egy 28 éves tenge-licze, meg egy 31 éves veréb. Megjegyzendő, hogy minden egyes állatról hiteles bizonyítvány van kiállítva, hol, mikor látott napvilágot. Ilyképen lehetővé válik némely állatfajok életének tartamát megállapítani.

Értesítés a keleti marhavész állásáról s egyéb ragályos és járványos állati betegségekről, szeptember hó 30-tól bezárólag október hó 7-ig.

1. Magyarország.

2. Horvát-Szlavonország és a horvát-szlavon katonai határvidék területe vészmentes.

3. A fiumei tengerészeti hatóságnak távirati értesítése szerint Fiumében és vidékén az állategészségi állapot teljesen kielégítő.

A magyarországi hasznos háziállatok közt uralgó ragályos és járványos betegségek rovatos kimutatása:

Megye	Község	Az állatok faja és darabjainak száma	A kór megnevezése	Elhullott vagy gyógykezeltek
Arad	Glaorvác	1 Ah ló	takonykór	kiirtatott
	Szelezsány	3 „ sz.marha	lépfene	elhullott
Árva	Temova	1 „ „	„	„
	Felső-Lehota	1 „ „	tüdövész	„
	„	3 „ „	„	„
	Krasznahorka	4 „ „	„	gyógyk.
Bács-Bodrog	„	3 „ „	„	„
	Rém	1 „ 6	takonykór	elhullott
Baranya	Kis-Péter	1 „ „	„	„
	Léva	1 „ sz.marha	lépfene	elhullott
Brassó	Vámos-Lad.	1 „ „	„	„
	Brassó város	1 „ „	„	„
Csik	Bácsfalva	1 „ „	„	„
	Földvár	1 „ ló	takonykór	kiirtatott
	Dánfalva	2 „ sz.marha	lépfene	elhullott
Esztergom	Nana	1 „ ló	takonykór	kiirtatott
	Kécs	1 „ „	„	„
	Ebed	1 „ „	„	„
	Köbölkút	1 „ „	„	„
Fehér	Sárkeresztur	2 „ „	„	„
	Velence	1 „ sz.marha	lépfene	elhullott
	Pátka(M.v.p)	1 „ „	„	„
	Pátka	1 „ bivaly	„	„
Hajdú	Bálinka	1 „ ló	takonykór	kiirtatott
	Hajdu-Szob.	1 „ „	lépfene	elhullott
	J.-N.-K.-Szoln.	1 „ „	takonykór	kiirtatott
	Kis-Küküllő	2 „ sz.marha	lépfene	elhullott
Kolozs	Bátos	3 „ „	„	„
	Alsó-Füld	1 „ bivaly	„	„
	Segesvár	1 „ sz.marha	„	„
Nagy-Küküllő	Pest - Pilis	1 „ „	„	„
	Budapest főv.	3 „ ló	takonykór	kiirtatott
Solt-Kis-Kun	„	1 „ „	„	„
	Uj-Pest	2 „ „	„	„
Sopron	Dános puszta	1 „ „	„	„
	Hegykő	1 „ sz.marha	lépfene	elhullott
Szatmár	Szat. - Németi	1 „ „	„	„
	Szepes	33 „ juh	himlő	„
Szőrény	Gölniczbánya	44 „ „	„	gyógyk.
	„	271 „ „	„	„
	Krompach	6 „ „	„	elhullott
	„	1 „ sertés	lépfene	„
	Jekelfalva	5 „ juh	himlő	„
	Leibicz	5 sz.marha	tüdövész	gyógyk.
Ung	„	2 „ „	„	kiirtatott
	Karánsebes	8 „ „	lépfene	elhullott
	Bező	3 „ ló	„	„
	Jenke	1 „ „	„	„
Vas	Konczháza	2 „ „	„	„
	Ungvár	1 „ „	„	„
	Kőszeg	1 „ „	„	„
Zólyom	Köveskut	1 „ sz.marha	„	„
	Csacsin	1 „ juh	himlő	„
	„	5 „ „	„	gyógyk.
„	Bozók-Lehota	78 „ „	„	„

Jegyzet. I. A ragályos és járványos állati betegségekre vonatkozólag az 1859. évi 32592. sz. belügyministeri szabályrendelet megfelelő §§-ai alkalmaztatnak.

II. A keleti marhavész kivételével azon ragályos és járványos betegségek, a melyek a múlt heti kimutatásban benfoglaltak és ezen értesítésben elő nem fordulnak, megszünteknek tekintendők.

4. Az osztrák tartományok vészmentesek.

Kelt Budapesten, 1879. évi augusztus hó 31-én.
25472. sz. A földmivélés-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium állategészségrendőri osztálya.